

GAZETA TRANSILVÂNIEI

Redacţia şi Administraţia
Braşov, Str. Prundului Nr. 15,
Telefon 226.

Apară seara în fiecare zi de lucru.

Abonamentul:
Pe un an Lei 60
Pe 1/2 an „ 30
Pe 1/4 an „ 15
Pentru străinătate îndoit

Ce sunt?!...

În legătură cu articolul precedent „Minoritățile”, nu mă pot opri de a nu face o examinare mai atentă pentru a găsi adevăratul calificativ pentru o anumită pretenție minoritate?... dar propriu zis: minusculitate.

Dacă examinăm chestiunea din punctul de vedere istoric — principalul punct ce trebuie luat în seamă — nu vedem o istorie definită, cu un trecut ce merită a fi relevat în istoria Țării lor, pe unde s'a pripăsit această sleshtă de parazitari.

Nu cred că se va găsi vre-un personaj istoric, mondial, mai de seamă și mai ales cinstit (să nu înțelegem... neplătit), care să găsească la ei vre-un motiv sau o acțiune asemănătoare din trecutul popoarelor istorice de care să lege sau cu care să compare procesul infiltrației acestei rase răzătoare.

Au năvălit Hunii-Tătarii și alle poare... și au purtat războaie crâncene... apoi s'au așezat, au început a munci pământul și în toate direcțiunile, au luptat cu prețul sângelui și au trecut prin prefaceri, au imprumutat civilizație și și au creiat, istoria lor, arta lor, limba lor, industria și comerțul lor, credința lor și obiceiurile lor și au renăscut popoare și naționalități istorice coimastate și azi se aleg formând și reconstituind state și... minorități istorice și deci prin toate acestea sânt îndreptățiți a cere drepturi de la Marele Stat al lumii. — Dacă trecem la activitatea omenească a acestor baccii sociali, nu găsim nici cea mai mică operă lucrativă prin care să fi servit omenirea, dar nici că se pot indica măcar cu ceva palpabil, din care să se vadă mâna unei spețe omenești, care să fi colaborat cu ceva cât de puțin folositor omenirii.

„Vedem, din contra, ravagiile toxinei și rănille produse în omenire de această categorie de baccii și paraziți sociali... singura activitate socială a lor, ca rezultat al concepțiunii unei mentalități reduse și a unei moralități perverse ce clocește într-un corp tiindav și respingător ca șvapore, caracteristice rasei lor.

Li s'a hărăzit o țară și au părăsit-o ca să nu mucească, au dezrobît-o acum Aliații și le-o dăruiesc ei și fug... Fug de ea, pentru-că nu le place munca, fug pentru-că sânt... lași, fug pentru-că nu au acolo organism omenesce pe care să'l sugă și să poată trăi în trândăvie. Fug și strigă... „Ghivall”... Au tct fugit și au ajuns peste mări și țări (să nu înțelegem numai decât... peste țările europene...) și s'au așezat pe bănci de hârtie (rog nu le confundati cu Băncile Comerciale și cu hârtia moneză — este vorba de o nouă creațiune a industriei trans-oceanice, din lipsă de alt-fel de material, datorită războiului mondial: —) și ast-fel ei așteaptă în liniște... rezolvirea chestiei celei mai arzătoare pentru lume... a chestiei rasei (?!)... devenită în limba diplomatică chestiunea minorităților și în deosebi în țara rumunească și Polonia, unde rassa lor a fost persecutată (?!)... persecutată într'atât că abia au putut fugi cu capitalurile casselor de bănci, unde îndeplineau îngrata funcțiune de cassieri sau cu capitalurile ce abia au mai rămas din falimentele în cari au căzut, datorite... persecuțiilor politice!?

În pribegia lor nu au uitat că au lăsat în biata Europă o mizerabilă alcătuire socială și atunci intelectualii (?) lor au inventat „panaceul universal” pentru binele omenirii... „socialismul”, care și el s'a întrechit acum și în împrejurările războiului mondial care'l poartă alții și distruge atâtea vieți — și pe care ei l'au provocat. — au forțat mîntea și au creiat o nouă doctrină până când pe noile principii comuniste au altoit „bolșevismul”: salvarea lumii și a rasei... sărăcite și persecutate de burji.

Aceasta este minoritatea (?) care cere drepturi... către aceștia avem datorii! Pentru aceștia s'a luptat omenirea întregă.

Dacă au bun simț și dacă sânt... oameni, dacă se găsește cinstiți între ei, să arate lumii cu ce au contribuit ei bun în omenire, cari le-au fost mijloacele de lucru, cum se face că rassa lor atît de persecutată nu s'a distrus, căfi dintre ai lor zac în morăntele eroilor din vastul cimitir al lumii, unde și cari școli le-au fost închise, ce biserică li s'a închis sau li s'a pângărit, c'me i-a apărut de progromuri și în ce țări au avut loc, în ce țară se lînghează rasele omenești, care instituțiune de stat, politică, administrativă sau financiară particulară nu au proslutuit-o, când au fost oprîți de-a face comerț sau să-și exercite în libertate profesiunea lor, de ce nu s'au prezentat

la cetățenie și de ce... nu se duc în țara ce li se dăruiește... de ce nu îndrăznesc să stea de vorbă în fața cu...?

De ce latră ascunși în dosul paravanului presei vândute... cum fac lăhării și bandiții cari impușcă din ascunzătoare...? De ce?!.

Pentru-că așa sânt acești lași!... can-greua suflet omene, — și îndrăznesc să se socolească minorități etnice politice...
Olteanu.

Crestături zi de zi

Șantung

— Ai citit Le Figaro? Ai văzut ce-ace spune Walter Bwng, președintele camerei de comerț americane, într'un articol de fond intitulat „Une page d'histoire”? E vorba despre soluția care au dat-o cei de la Paris, — cari croesc soarta omenirii cu condeele la masa verde, în chestia provinciei chineze Șantung. Pentru a satisface poftele J pniei de care se teme o-nor. conferința păcii, a înfipt, bisturiul în corpul colosului chinez, și dintr'o trăsătură de condeiu, Șantung care este de două ori mai mare cît întreaga Franța a fost cedat Japonezilor.

E era dezrobirei națiunilor, nu-i așa? Se pun bazele omenirii pe principiul drepturilor popoarelor! Principiile Wilsoniene, au fost așa de bine considerate că astăzi în senatul american s'a dezlănțuit o groaznică furtună. Toți găsesc că Șantungul, este o bucată, care se poate înghiți cam greu. Cum de a iscălit însuși Wilson acest act monstru contra principiilor sale? — Dar ce-avem noi cu Șantungul chinez-japonezilor, moș Gligore? Navem destule pe cap? Puține griji avem noi între noi astăzi? Banatul, dreptul minorităților, Tranzitul, Sabatul și mai știu eu ce nu ne sunt de ajuns. Ne trebuie chinez-japonezii acuma?

— Ehe... tinere, domolește-te. Este important să știm aceasta și s'o aprofundăm. Șantung ne va explica Banatul, ne va explica dreptul minorităților, Sabatul și tot ce ne doare pe noi. Șantung ne va explica ceea-ce noi nu vroiam să ne explicăm. Șantung ne spune că la conferința r u se judecă cu judecata ci cu sentimentele. Te țini dăr, și dai d n pînteni, cum face Japonia? Cere-ți și ceea-ce nu-i al tău: Șantung.

Un mic exemplu avem și cu noi. Păă am pus mâna pe armă acum peste Tisa, mizeriile de pe acolo nu contineam, și aliații ne călcău sub picioare. Acum și-au schimbat și ei limbajul și poate că și condeiu va șterge multe din sacramentalul tratat.

Șantung, tinere, Șantung să-l avem pururi înainte.
Misa.

Domeniile statului în Marele Stat Național

Primum următoarele:

Ideile și motivele desfășurate în coloanele foii „Oltul”, din Făgăraș (Nr. 57, 58-9) în chestia Domeniilor Statului, au fost expuse și în adunarea Marelui Stat Național, făcându-se la art. 32 un amendament în acel înțeles, ca să se împartă la țărani și domeniile statului, rezervându-se din ele singur numai terenul strict necesar pepinierele destinate pentru îmbunătățirea rasei vitelor și terenul necesar instalațiilor industriale existente pe aceste domenii. S'a avut adecă în vedere, că aceste două soiuri de așezăminte sânt de interes general și deocamdată ele nu pot fi înlocuite din partea particularilor.

Domnul șef de resort a dat explicația, că împărțirea Domeniilor Statului la țărani e un lucru dela sine înțeles, așa încât e nici o nevoie, ca aceasta să fie exprimată în textul legii. Cu toate acestea s'a învoit la un amendament în acest sens și Marele Stat a primit amendamentul formulat de comisiunea agrară, adăugând la art. 13 din proiect textul următor: „Asemenea va hotărî Consiliul superior și în chestiunile, că din proprietățile existente până acum ale Statului câtă parte și în ce măsură să fie împărțită celor prevăzuți în art. 33. Cererea în cazul acesta se va adresa, prin comisiunea locală, comisiunii județene, sau o va înainta însoțită de parerea sa Consiliului superior”.

Adevărat că textul acesta primit nu acopere pe deplin amendamentul propus și amintit mai sus El exprimă însă principiul, că Domeniile statului încă vor fi

Cuvânt

cătră concetățenii maghiari din Cluj

Chestiunea evacuarilor și încuțirărilor care vă neliniștesc în aceste zile trebuie să o priviți astfel: Clujul începe a fi un centru și de viață românească. Cu universitatea românească se vor ivi în Cluj talentul științific al erudiților români și munca culturală a unei tinerimi, care va duce înainte cultura patriei acum comune.

Viitorul este al nostru; dar acest viitor nu va amenința nici cu stîngere, nici cu dispreț, nici măcar cu rea voință. Cu acest viitor trebuie să vă împăcați de pe acum! Este cuminte să vă împăcați de pe acum. De aceea este bine să ne arătați bunăvoință; să ne faceți puținul loc care vi-l cerem: pentru reprezentanții statului român, pentru profesorii români, pentru studentimea românească. Toți aceștia intrăm în Cluj cu gânduri liniștite, cu hotărârea de a trăi cu voi în pace și cinstire reciprocă, de a colabora voi cu noi și noi cu voi la dezvoltarea patriei comune. De aceea: faceți loc!

Visul că Clujul va lua altă dezvoltare, că cultura românească se va retrage de-aici spre Sud este — vis, vis dulce, dar amăgitor. Ați visat în trecut, destul timp, în loc să înțelegeți că realitățile românești se dezvoltă fatal. Ați desprețuit prea mult puteri cari aveau conștiința viitorului lor triumf. Acum vedeți cu ochii crescând enorm tocmai ce ați desprețuit enorm.

Ar fi o orbire neexplicabilă să continuați a visa și a desprețui. Acum trebuie să vă împăcați cu soarta; acum trebuie să faceți loc!

Încercând, prin rea voință, să puneți piedeci alcătuirilor noastre culturale, ne provocăți. Noi nu dorim provocări — la care oricînd am putea răspunde — dar noi nu admitem să fie jignită demnitatea statului român, care este angajată în orice întreprindere culturală din Cluj; jignirea nu am putea nici s'o iertăm. De aceea: faceți loc!

Timpul cel mai apropiat, vă va încredința că bine ați făcut ascultînd de sfatul nostru, de apelul nostru. Dacă nu aș fi convins despre aceasta nu aș fi scris acest apel, care și pe mine, și pe colegii mei universitari, ne obligă la tragerea tuturor consecvențelor, de aut — aut. Cu cinste către toți.

G. Bogdan-Duica
profesor de literatură românească la Universitatea din Cluj.

Concert de gală

Măine are loc concertul de gală dat de ce. ebrri artiști Societe Barozzi și Alexandrescu sub patronajul M. S. Regina Maria.
Sperdm că tot publicul brașovean va participa.

împărțite la țărani, ceea-ce lipsea din proiectul original al Reformei agrare. Dacă la aceasta mai adăugăm declarațiile destul de categorice și liniștitoare ale d-lui șef de resort, putem fi mulțumiți deocamdată. Rămâne ca cei interesați să privegheze, ca executarea acestui articol să se facă cinstit, cu toată bunăvoința și cu excluderea oricărui gând rezervat.

Pentru-că executarea aceasta să se poată face cu deplina orientare a tuturor și pentru-ca să fie delatrată orice bănuială de gănduri ascunse, cerem, ca să se dea publicității, un rezumat din socotele Domeniului dela Făgăraș, chiar de pe anul acesta pentru-ca să se vadă ce s'a produs, și produsele acestea cum au fost valorizate, respective cum au fost întrebuințate.

În special credem a fi foarte interesante datele despre lăptăria din Făgăraș, ale cărei produse ori că nu se produc, ori se irosec, ori în cazul cel mai bun se împart la favoriți, pentru-că publicul din Făgăraș nu ajunge la ele. Voim să știm ce s'a produs în lăptărie, și produsele aceste cui s'au dat și cu ce preț. Fiind vorba de o avere a statului, adecă publică, nimic nu e permis să se facă cu excluderea publicității. Numai pe calea acestuia se poate vedea că oare rentează-se susținerea și pe mai departe a lăptăriei și, respective, că ce reforme ar fi de lipsă pentru îndreptarea scaderilor ei.

Acestea le dau publicității drept răspuns la telegrama trimisă subsemnatului la Sibiu din partea primărilor din Voila și Sămbăta de jos, și drept orientare celor mulți cari se interesează de soarta Domeniului Statului dela Făgăraș.

Jacob Fopa
vicar for-arhiepiscopal Făgăraș.

In zona dintre Tisa și Dunăre

— Ordin circular cu instrucțiuni suplimentare la ordonanța de circulație No. 8181. —

1. Pentru circulațiunea în zona ocupată de trupele noastre dela Est de Tisa, se mențin dispozițiunile ordonanței No. 8181 a acestui comandament.

2. Pentru persoanele care domiciliază în interiorul Ungariei, și anume în zona ocupată de trupele noastre (cuprinse între Tisa și Dunăre, zona ocupată de Cehoslovaci la Nord și zona franco-sărbă la Sud), călătoria în această zonă se va face pe baza unor bilete de călătorie cu fotografie și eliberate de autoritățile polițienești locale și vizate de comand. militare cele mai apropiate.

Pentru locuitorii din Budapesta și împrejurimi, cari au interese în comunele din prejur, Comand. militar al Budapestei va stabili raza ce va crede de cuviință, în interiorul căreia călătoria poate să se facă numai pe baza legitimațiilor de identitate ale autorităților civile, fără de vre-o viză militară.

3. Pentru călătoria în interiorul zonei arătată la punctul 2 însă numai din o localitate la alta vecină se aprobă, ca să se facă numai pe baza legitimațiilor de identitate a autorităților civile, fără a fi nevoie de vre-o viză militară.

Restricțiunile arătate la punct. 2 și 3 se vor modifica, în caz că necesitățile militare ar cere aceasta.

4. Persoanele domiciliate în zona arătată la punctul 2 și cari doresc să călătorească înafară de zona ocupată de trupele noastre, însă numai în zona ocupată de cehoslovaci, în Austria, în zona ungară ocupată de sârbi și de jugo-slavi vor putea călători pe baza unui permis cu fotografie, eliberat de autoritățile locale și vizat de Comand. trupelor, Comand. de Grupuri sau de Divizii (Biroul de informații).

5. Toate persoanele cari doresc să călătorească din zona ocupată de trupele noastre, după cum s'a arătat la punctul 2, înafară zonei arătate la punctul 4 vor fi obligate a scoate un pașaport dela autoritățile locale respective, care va fi vizat de Comandamentul Trupelor din Budapesta.

6. Până la noi dispoziții se interzice intrarea persoanelor civile din zona arătată la punctul 2, în zona ocupată dela

Est de Tisa și viceversa, cu excepție pentru persoanele civile care călătoresc în interese oficiale și posed un ordin de serviciu special, semnat de autoritățile militare (Birouri, Informații ale Comnadamentelor de Divizii, Grupuri, Comand. trupelor, Comand. Etapelor și zona de supraveghiere). Asemenea va fi permisă trecerea peste Tisa tuturor persoanelor civile refugiate dela Est sau Vest de Tisa și cari pot dovedi, că sânt refugiate și originari din teritoriul dela Est sau Vest de Tisa; se vor exclude însă persoanele suspecte.

Aceste persoane care se repatriază vor avea voie a transporta cu sine până la 100 kgr. bagaje de persoană.

Permisele celor ce se repatriază nu vor fi valabile, decât pentru o singură călătorie (pentru dus) și vor fi eliberate de autoritățile civile, vizate de autoritățile militare (de biroul de Informații ale Comandamentului trupelor din Transilvania, al Grupurilor, al Comand. de Etape, Divizii și Zona de supraveghiere. —

Cei, care se repatriază din zona dela Est de Tisa în zona dela Vest de Tisa, vor da o declarație la Comand. militar, care le vizează biletul, că pleacă definitiv și nu se mai întorc.

7. Comandamentele militare vor putea autoriza ca locuitorii ce au proprietăți pe ambele maluri ale Tisei, să poată trece de o parte și de alta pe baza unui permis eliberat încă numai pentru localitățile de pe malul Tisei.

8. Toate permisele eliberate conform aliniatelor 2 și 3 nu vor putea fi date decât pentru o singură călătorie dus și întors, iar valabilitatea nu va trece mai mult de 30 zile.

9. Se vor respecta pașapoartele eliberate de statele aliate.

10. Persoanele care vor contraveni dispozițiilor de mai sus, se vor da în judecata Curților marțiale fiind peabile de pedepsele prevăzute din ordonanța de circulație citate la punctul 1.

Comandantul Trupelor din Transilvania:

General (ss) Mărdărescu
Șef de Stat Major General
General (ss) Panaitescu

Profesorii și profesorele din învățământul secundar numiți de rezortul instrucției

Rezortul cultelor și instrucției publice a făcut următoarele numiri în învățământul secundar din Transilvania, pe ziua de 1 Septembrie:

Liceul „Mihail Viteazul” din Alba-Iulia: Enea Zeflean, profesor titular și director, Econ. Aurel Pipos, prof. titular, Sabin Mureșan, prof. titular, C. Mihailescu, prof. provizor, Enea Giurchescu, prof. suplinitor, Anton Toma, prof. provizor, D. Dumitriu, prof. provizor.

Liceul „Moise Nicoară” din Arad: Nicolae Mihalui, prof. titular și director, Const. Teodorescu, prof. prov., George Pap, prof. titular, Alex. T. Stamatiad, prof. provizor, Liviu Albu, prof. titular, C. Marinescu, prof. provizor, Victor Felea, prof. suplinitor, N. D. Chiriac, prof., Iulian Toader, profesor.

Liceul „George Șincai” din Baia-Mare: dr. George Hetcoș, prof. titular și director, Vasile D. Gălușcă, prof. provizor, Andrei Pop, prof. titular, G. Canciu, prof. provizor, Aurel Coza, profesor provizor.

Liceul „Traian Doda” din Caransebeș: Sabin Evuțian, prof. titular și director, George Noaghea, prof. titular, Ioan Drinca, prof. suplinitor, Ștefan Tatomirescu, profesor provizor, Savu Cașa, profesor suplinitor.

Liceul „George Bariț” din Cluj: Constantin Lacea, profesor titular, Chiriac Frumuzușca, profesor titular, I. Păcurariu, profesor titular, G. G. Mateescu, profesor provizor, Vasile Candrea, profesor titular, Traian Vulpescu, profesor, Vasile Bichigean, profesor titular, Ștefan Tacorian, profesor provizor, Ovidiu Hulea, profesor provizor.

Liceul „Andrei Mureșanu” din Dej: Victor Motogna, profesor titular și director, Popescu Sura, profesor provizor, dr. Ioan Santa, profesor titular, Mina Stanciu, profesor provizor, Ciprian Răssu, profesor titular, Fabiu Sânojan, profesor titular.

Liceul „Radu Negru” din Făgăraș: dr. Traian Suciu, profesor titular și director, Cristofor Mironescu, profesor provizor, dr. Ștefan Demian, profesor provizor, Petre I. Teodorescu, profesor provizor,

Mihai Novac, profesor provizor, N. G. Constantinescu, profesor provizor, Virgil Ungurean, profesor suplinitor, T. Săvu Iescu, profesor provizor, Procopiu Bența profesor.

Liceul „Timoteiu Cipariu” din Ibașfalău: Nicolae Neguș, prof. titular și dir. Aurel Gajia, prof. titular, Vasile Lupan prof. titular, D. Gr. Macavei, prof. provizor

Liceul „Coriolan Brediceanu” din Lugoj: dr. Victor Bărlea, prof. titular și dir. Anton V. Andrei prof. provizor, Nicolae Stofa, prof. titular, N. Țilinski, prof. titular Samson Crisciu, prof. provizor, Alexandru Mihuleț prof. provizor, Aurel Petean, prof. suplinitor, Virgil Simonescu prof. suplitor.

Liceul „Emarul Gozdsu” din Oradea-Mare: Ioan Pap, prof. titular și director, C. D. Fortunescu, prof. titular, Eugen Mera, profesor titular, Peter Iulian, prof. provizor, Pavel Voștinar, prof. titular, Alexandru Stănescu, prof. provizor, dr. Vasile Dancu, prof. suplinitor.

Liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie: Ion Cheri, profesor titular și director, Aaron Damian, profesor provizor, Eugen Melinescu, prof. provizor, Emil Loboști, prof. suplinitor, Ioan Cotruș, prof. suplinitor.

Liceul „Simion Manguica” din Oravița: Mihai Petricoane, prof. titular și director, Ioan Costinescu, prof. provizor.

Liceul „Mihail Eminescu” din Sătmăr: Dr. Vasile Lohan, prof. titular și director, Victor Mureșan, prof. titular, Francisc Groza, prof. titular, Theodor Chirilă, prof. titular, D. Pavlu, profesor provizor, Gavril Barbu, prof. suplinitor.

Liceul „George Lazăr” din Sibiu: Dr. Ioan Bunea, prof. titular și director, Victor N. Vestemianu, prof. titular, Dr. Zaharie German, prof. titular, Alexandru Mumuian, prof. provizor, Ioan Bratu, prof. titular, Alexandru Arbore, profesor provizor, Silviu Țăposu, profesor, Ioan Sandu, profesor, Iorel Crișan, profesor.

(Va urma).

Braşovul și Sibiul
Hotelurile. — Prețurile

Este de notorietate publică că hotelurile din Braşov și în special Hotelul Coroana (?) din Aprilie a. c. și până acum, a schimbat după plac tariful prețurilor camerilor, de 3 ori, făcându-l în două de cum era în Aprilie.

În Sibiu, hotelurile au avut admis un tarif de prețuri ale camerilor, tarf fixat de Poliția dacolo, la 10 Febr. 1919 și este în vigoare și azi. — Prețurile la hotelurile: „Împăratul Traian și Europa”, mai superioare sub toate raporturile de cât hotelul Coroana, sunt foarte mici în raport cu prețurile neomenoase și îndrăznețe, de la hotelul Coroana. — Astfel, frumoasele saloane Nrele 3, 4 și 8 de la Împăratul Traian cu 2 paturi, foarte mari și mobilate bogat, au ca preț numai 18 Coroane pe zi. La hotelul Europa, camera Nr. 26, tot așa.

La hotelul Coroana din Braşov, direcția hotelului, prin îngăduirea organului administrativ respectiv, care i-a aprobat și-a permis a fixa din Iulie pentru o cameră: ca Nr. 7 prețul de 46 k; pentru alta care dă în curte, cu miros de la bucătărie, spălătorie, etc., ca Nr 21, fabulosul preț de 30 k. Și tot așa pentru alte camere cari, în raport cu acele de la hotelurile din Sibiu și cu proasta mobilă și plină de insecte, în multe camere (din cauza primirii oamenilor de geșefuri cu toate felurile de mărfuri în camere, pentru că acești bandiți de codru, ofer câte 100 k. p'o noapte), ar fi trebuit să nu aibă de cât prețuri pe 1/2 cel mult.

Acstea sunt faptele reale.
Iată specula neomenoasă și odioasă care se permite în Braşov, oraș tot în Ardeal, oraș tot al României întregi, ca și Sibiu și altele.

La Hotelul în chestiune, zis „Coroana” hotel al unei Societăți p. A., oameni d'a-facții aduc toate mărfurile în odăi, plătind camera p'o zi, cu jaste 100 k.

Cinstită Soc. p. A. dacă este cu voia ei sau a reprezentantului ei.

Ceea-ce însă miră pe oricine este faptul tolerării ce i-se acordă hotelului.

Un glas al d'escalimei primare

Oamenii cu judecată, ori ce lucrare săvârșesc în lumea aceasta, o săvârșesc după un plan bine determinat și cu scopul de a ajunge la o anumită țintă și a înainta spre un anumit ideal.

N. i. dascălii români, încă ne-am avut și ne avem planurile, ținta, precum și idealul spre care tindem să ajungem! Ori, cine poate trage la îndoaială, că noi în primul nostru congres, nu le-am fi avut toate acestea bine determinate și concretizate?

Le-am avut, toate acestea le-am avut și le purtăm și stăzi în sufletele noastre ca pe cele mai scumpe și prețioase mărgăritare.

Dar ca oameni cu judecată, cari nu voim să fim timbrați de naivi, cari alegă după himere, să fim numai sinceri și să ne întrebăm: Ce s'a realizat din toate hotărârile congresului nostru, aduse cu atâta elan de însuflețire? Ce s-a ales de staticificarea școalelor? Cum stăm cu salariile învățătoresci? Cine-și mai bate capul cu chestiunea unei noi programe școlare? Mai se gândește cineva la înființarea unei mari biblioteci pedagogice, centrale precum și al unui mare muzeu școlar? Mai visează, uneori măcar, că toate acestea să fie duse în îndeplinire?

Iată numai v'ro câteva întrebări, la cari, cunoscând realitatea școalelor, trebuie să răspundem că din toată aceste până astăzi nu s'a realizat absolut nimic și după toate semnele nici în apropiatul viitor nu se va realiza nimic.

După aceasta tristă constatare să ne punem alte întrebări în altă ordine de idei: Când ne-am întrunit în congres, oare am fiint noi seama de realitate? Și fiind seama de realitate, am cerut noi lucruri imposibile din cari să nu se înfăptuiască absolut nimic? Și dacă nu s'a înfăptuit, cine poartă vina și ce e de făcut în viitor? Căci, pentru Dumnezeu, toți și prea mult ca un corp matur și așa de numărös să se trateze peste picior și într'o formă de cel mai suveran dispreț.

Avem președinte și comitet ales în toată forma, foruri ca să ne reprezinte cu demnitate. Statutul asociației li s-a acordat sancțiunea necesară. Suntem, va să zică o persoană morală. Dar stând așa lucrurile, nu se simte desavuat presiunea și comitetul în toată adunării generale că n'a putut realiza absolut nimic din îndatoririle impuse? Dar aci să ūnem punct și să nu continuăm mai departe. Ar fi prea trist și prea repugnant tot odată! După cele pe tre ute cei vizavi necondiționat vor trebui să-și tragă consecințele.

Și apoi ce e de făcut?
Se va re-hema de urgență comitetul central și se vor face demersuri pentru finerea congresului al II în viitor, ca să se stabilească răspunderile și să se alcătuiască un nou program de muncă. Cu oamenii compromiși în sus și d'asuprași în jos nu se poate ajunge la țintă.

Orce în lume are odată margini — și răbdarea îndelungată a dascălilor încă trebuie să aibă odată sfârșit.

Iosif Stanca.

INFORMAȚIUNI

Cine pretinde clauza minorității? În tratatul cu Austria, clauzele privitoare la naționalități au fost introduse de aliați numai la cererea Statelor Unite.

Ziarul „L'Intransigeant” califică semnarea acestor clauze drept o semnătură în alb ce se impune puterilor semnatare. Că privește despre România — scrie ziarul francez — care este hotărâtă să semneze numai ceea-ce va respecta, ea nu poate pune semnarea sa sub o asemenea clauză.

Lucrările de expropriere în Basarabia. Din rapoartele și cuvântările făcute în ședințele din zilele acestea ale Consiliului de administrație al „Casei noastre” din Basarabia, rezultă, că lucrările de expropriere merg bine acolo. Până acum au fost expropriate 150,000 hectare de pământ boeresc și până în iarnă se speră că terenul expropriat va ajunge la 400,000 hectare.

Prețul bucatelor în Bucovina a fost fixat de administrația țării astfel: grâu 200 cor. pe 100 Kg; secara 180, orzul 160, ovăzul 160, fânul 50, paie de grâu și secară 24, paie de orz și ovăz 30 cor. pe 100 Kg.

Făina albă este cu 8 cor. kg.; făina calitatea 2-a 1 cor. 60 fil. kg; tăiaje 1 cor. kg. Prețurile sunt loco, moară.

În destul de scump chiar și în Bucovina, unde nu prea este pământ mult pentru bucate.

Un comunicat al resortului cultelor și instrucțiunii publice. Toți acei profesori de aici sau din vechiul Regat cari au fost numiți în învățământul secundar din Transilvania, sunt rugați a se prezenta de urgență la direcțiunea școlii respective spre a-și lua postul în primire fiind necesari la lucrările premergătoare începerii prelegerilor.

Pacea cu Austria. — Semnarea păcii cu Austria s'a amânat încă cu 2 zile, ast fel că ultimul termen este la 9 Septembrie.

Cancelarul Renner a declarat că nu crede că Adunarea națională austriacă va accepta să ratifice condițiunile politice și teritoriale ale tratatului.

Ziarul „Viitorul” se întreabă: „Să se pregătească oare la Viena o surpriză, profitându-se de incurcăturile create în Europa centrală prin hotărârile Consiliului suprem interaliat?” Și tot ziarul răspunde: „nu credem că austriacii vor face o asemenea încercare.”

Un teatru de copii va avea loc Joi la ora 3 d. p. în sala Reduta, cu următorul program: Cuvânt de deschidere; declamațiune: Trei doamne și toți trei; piesă teatrală: Artiștele; declamațiune: Spiritul; Piesă teatrală: Societatea Pușculi; declamațiune: Scrisoarea unui copil; Poemul Unirei și Imnul Regal (pian).

Intrarea e 3 cor. și venitul e destinat pentru ajutorarea orfanilor de războiu și Monumentul eroilor.

Scopul reprezentației e cel mai înțeles indemn pentru public să-și facă datoria, iar mamele române să nu piardă această ocazie cu un caracter atât de instructiv pe seama copiilor lor.

Pentru abonații noștri

Greutățile cari le întâmpină astăzi Gazeta Transilvaniei cu procurarea hârtiei, care este foarte scumpă și celelalte cheltuieli de tipografie, ne-ar fi îndrituit să scumpim prețul toaiei cum au făcut celelalte ziare din Ardeal.

N-am făcut-o, tocmai din considerația că gazeta noastră — cel mai vechi ziar românesc — trebuie să facă toate sacrificiile, mai ales astăzi când e mai mult nevoie de ziare pentru luminarea poporului.

Dar aceasta nu însemnează că putem renunța la drepturile ce ni se cuvin, la plata abonamentelor.

Sânt foarte mulți abonați cari n'au plătit de mult nici un filer. Mulți n'au plătit din pricina poștei care nu primea mandate. Acum se primesc boni la poșta. E vremea, credem, ca fie-care abonat să-și achite contul său la Gazeta.

În luna Septembrie începe sezonul de toamnă. Ziarele se citesc mai mult. Să se grăbească dar toți abonații noștri cu regularea conturilor lor și cu reînnoirea abonamentului.

Mai mult, e o datorie pentru fiecare abonat, față de sacrificiile ce-a făcut ziarul nostru, să facă la rândul lui abonamente pentru Gazeta Transilvaniei.

Având în vedere lupta continuă pentru drepturile celor mulți, pentru câștigarea libertății și susținerea tuturor idealilor democratici din care ziarul nostru și-a făcut un punct de plecare — această acțiune benevolă a abonaților noștri este o urmare firească a solidarității din trecut, care dorim să rămână și pe viitor în jurul Gazetei Transilvaniei.

Așteptăm dar cu încredere acest sacrificiu dela iubiiți noștri abonați și cititori.

Dela Covasna. Bande de rău făcători terorizează comuna și împrejurimile. De la o vreme încoace nici un lucrător nu iese din ofiș; țării ca să nu se aștepte ca să fie atacat.

Mai zilele trecute la Zărnea, feostreul contelui Mikeș au fost pungași și terorizați 25 de munitori, cărora li s'a luat tot ce aveau.

Sub muntele Goru, pe râul Zăbala doi muncitori au fost omorâți după ce au fost jefuiți.

Accident groaznic. Doi cămnași mecanici, anume Ciutok, găsind o granată adusă în atelierul lor pentru a o demonta.

Granata era deteriorată o parte, focosul însă a fost bun așa că la încercarea de demontare a explodat omorând pe unul pe loc iar pe celalt rănindu-l grav. Transportat la spitalul din Sf. Gheorghe a murit după 8 ore.

Cu ocazia aniversării zilei de 15 August, presa occidentală con acra articole elogiatoase României.

Remarcăm articolul d lui de Flaires din „Le Figaro”.

Din Dobolul de sus Preotul Varga Peter (reformat) din această localitate n'a vrut să se supună când s'a dat ordin ca să se tragă clopotele și să se arboreze drapele, pentru sărbătorirea căderii Budapestei, declarând că nu cunoaște nici o auto-itate. Nu-i poate da ordin nimeni altul de cât Episcopului spune preotul ungar.

Populația de aci este revoltată de atitudinea acestui preot.

Caracteristic! O telegramă din Roma vestește: Cenzura pentru telegramele din Germania și Austria se ridică. Se menține însă pentru Jugo-slavia, Boemia, Ungaria și România.

Ca să evite repatrierea școlii ungurești din Cluj angajează profesori reformați și unitari cari revin teritoriului ungar.

Astfel ziarul „Patria” din Cluj anunță că 50 profesori secundari unguri prin diferite intervenții au căpătat numire la o școală confesională maghiară în existență, numai pentru a eluda ordonanța de evacuare, ca să rămână și pe mai departe în Cluj în spațiile locuințe de acum, pe când funcționari de stat n'au unde sta.

Credem că se vor lua măsuri grabnice pentru respectarea ordinelor.

În parlamentul francez a avut loc o împoznță și neprevăzută manifestație pentru România.

Di Franklin-Bouillon a ținut o cuvântare cu care prilej camera franceză a făcut această călduroasă manifestație pentru aliatul român.

Manifestațiile de simpatie din presa franceză și acum cea din Camera franceză desigur că au un ecou puternic nu numai în sufletul nostru dar chiar și în cercurile politice streine cari fac greutăți României.

În legătură cu situația externă se anunță izbucnirea unui conflict între președintele Wilson și colonelul House, șeful misiunii militare americane. E vorba ca House să-și dea demisia Ziarul „New-York Sun” spune că pot surveni schimbări în ceea-ce privește soluția problemei Adriaticei, României, Traciei și Siriei. Argumentarea acestei știri ziarul n'o dă însă.

Situația internațională, se vede, nu e tocmai descurcată. Criza de guvern din România, ce va fi fapt împlinit astăzi, poate numai complica situația din orient.

Consiliul suprem va avea așadar de întâmpinat din ce în ce mai multe greutăți.

In numărul de mâine vom publica continuarea explicațiilor legii agrare, arătând felul loturilor de pământ, care vor fi împroprietăriți cât pământ se dă și prețul lui, felul cum se va face plata.

Procesul Quien. În Paris se continuă dezbaterile procesului Miss Cacoell acuzată ca spionă de nemți și împușcată împreună cu colaboratorul său Baucg. Este acuzat George-Gaston Quien ca denunțator al eroinei infirmiere engleze din Bruxelles.

Procese de felul acesta se continuă cam de mult. Când vor începe la noi oare? Avem atâția ticăloși, grație cărora sute de români au înfundat temnițele Clujului și din întreg Ardealul.

La 14 Septembrie expiră termenul ultim pentru declararea candidaturilor la alegerile din Octomvrie 1919, pentru Adunarea Deputaților iar la 19 Septembrie pentru Senat.

După informațiuni ruse din București generalul Denikin a recunoscut Kievul, după luptă de două zile, și localitățile Kuplask, Volceansk și Corocia. Denikin a tăiat linia ferată Lisky-Valniky, lângă Birinci.

Crucea roșie americană a împărțit ajutorul la săracii din Bucovina zilele trecute, după cum anunță ziarul „Bucovina”.

Ziarul „Patria” strămutat la Cluj apare cu totul reorganizat în ceea-ce privește tiparul. Ne bucurăm că confratele a reușit să scape de greutățile tehnice din Sibiu. Ziarul apare tot sub conducerea dlor Ion Agărbiceanu director și Radu Dragnea prim redactor.

În primul număr ce-l primim dela Cluj, Patria are un articol datorit dlui G. Bogdan-Duică profesor universitar din Cluj pe care-l reproducem în altă parte. Articolul este intitulat „Cuvânt către comunitatea maghiară din Cluj.”

Examenele dela Cluj, la cursurile de profesori, s'au început în ziua de 5 Septembrie la proba scrisă iar cele orale au început la 6 Sept., și se vor termina la 10 Septembrie.

Serbia nu va semna clauzele minorităților tratatului cu Austria, după afirmația ziarului „Excelsior” din Paris.

Mulțămite publică. Pentru ucenicii români, aplicați la comerț, a dăruit firma „D. și R. Orghidan” din Braşov 100 Cor. Primească generoșii donatori sincere mulțămite din partea Comitetului „Societății comercianților români din Braşov.”

Anunț Doică, româncă transilvănească, foarte sănătoasă, pentru copil născut acum, se caută urgent în București, str. Batiștei 11.

Leafă mare, hrană bună și alte avantagii. 2-2

Salariile agenților polițienești.

S'are funcționarilor polițienești o deplorabilă Sunț oficanți cu 10-15 ani de serviciu și cari n'au ca remunerație decât 288 300 Lei pe lună, și sunt alții plătiți cu 350 400 Cor. lunar.

Se știe ce muncă se cere unui agent de poliție și ce chestiuni delicate i se încredințează. Cred oare cei în drept că se poate menține, în vremurile de azi, cine-va cu aceste retribuții? Nu văd că îi obligă la încredințându-i?

Măsuri de ordine

— Aviz! —

Se aduce la cunoștința On. publică, cumcă Poliția de Stat din Braşov de acum înainte va menopera și executa ordinele conform legilor în vigoare și regulamentul polițienesc cu cea mai mare rezoluție și severitate în toate rându sale oficiale. Drept acestu rugăm On. Publică, ca pe viitor să se acomodeze cu toate organelor Poliției și ordonanțelor ce se vor comunica din partea lor, ca să la dincontră, se va purcede întru toate și față de orice persoană conform legilor și regulamentului mai sus citat cu cea mai mare rigurositate.

Braşov, la 4 Sept. 1919.

Reini h. m. p. Prefec. al poliției.

Ultima oră.

Criza de guvern

Sforțări pentru formarea unui guvern de coaliție. Azi se va hotărî înaintarea demisiei. După primirea ei Regele va aviza și va pleca apoi în Moldova.

București. În ce privește criza internă, au fost acordate mai multe audiențe șefilor de opoziție. Asemenea d. Maniu a fost primit de rege la Sinaia și reținut la dejun. După știrile ce ne vin din Sinaia, se pare că se fac sforțări pentru formarea unui guvern de coaliție.

D-nii Take Ionescu și general Averescu au avut mai multe întrevederi cu d-nii Iancu Flondor și Teodor Mihal.

Se crede că în Consiliul de miniștri de astăseară guvernul va hotărî înaintarea demisiei.

După primirea demisiei guvernului, regele va aviza și va pleca apoi pentru o săptămână în Moldova la Bicaz, așa încât Loul guvern nu se va forma înainte de o săptămână.

În acest timp se vor vedea consecințele demisiunii guvernului și orientarea în politica internă.

Convocarea întrunirii naționale ceho-slovace

Praga. Data de 10 Sept. a fost definitiv revăzută pentru convocarea întrunirii naționale ceho-slovace.

Cheltuielile făcute de stat în Slovacia în timpul războiului vor reprezenta la sfârșitul anului suma de 200 milioane coroane.

Dela Consiliul suprem din Paris

Bulgaria are acces la Marea Egee — Un răspuns al Germaniei — Nota către România

Lyon. — Privitor la Bulgaria Consiliul a decis în principiu că Bulgaria va avea de-ubeșu la Marea Egee care va fi însă de natură economică n'implicând o atribuție a suveranității.

Germania răspunzând la nota aliaților din 2 Septembrie, spune că nu se vede în măsură de a menține vechiul său punct de vedere; totuși modificarea textului constituției germane, nu este necesară; guvernul german declară că dispoziția articolului 61 rămâne fără putere. Declară că reprezentanții A striei nu vor putea fi admisi fără adeseunea Legii națiunilor, consimțind la modificarea situației de drept public al Austriei germane.

Dacă puterile aliate vor amenința a întinde ocupațiunea, guvernul german nu poate vedea în această măsură decât un act de violență regretabilă.

Lyon. Sr Georges Clork a plecat la București Duminică seara spre a remite guvernului român nota puterilor aliate și a aduce, în urmă, la Paris răspunsul guvernului român. Această notă este mult mai conciliantă ca aceea din 23 August, puând cont de greutățile cari le-a încercat guvernul român, apoi ținând seamă de importanța serviciilor pe care România le-a făcut cauzei comune.

Censurat de Ioan Brătcea

Aviz important

Extras din ordonanța Nr 21. și 25. modificată a comandamentului trupelor din Transilvania. Vor fi considerați ca infractari: acei cari fără rea credință prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi etc, vor comunica, colportă, comenta în orice chip știri fie adevărate fie imaginare sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare sau orice chestiuni privitoare la armata română. Aceasta infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei. Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare pe timp de război.

Cețiți Ghimpele

Nr. 5. cu un bogat și interesant material umoristic.

Încercați și veți vedea

că Dodolul e cel mai bun mijloc contra durerii de măsele. Se capătă în fiecare farmacie și drogherie. 22-25

No. 2 Școala profesională

a Reuniunii Femeilor Române din Iași

Autorizată de Ministerul Instrucțiunii; cu dreptul de a libera certificate echivalente, cu acele ale școalelor statului — cuprinzând gradul I-ii și II-lea, internat și semi-internat, cu ateliere de aplicație pentru croitorie, rufărie și blănărie — mărindu-și localul și putând primi mai multe elevs, face cunoscut că înscrierile se primesc de pe acum.

Afară de programul statului se predă, facultativ, cu plată separată, limba engleză, pianul.

Pensiunea anuală, pentru interne, 1.00 lei plus taxa de instalare 00 lei. 4-10 Iași, str. Negruzzi No. 1

Fotografiile pentru Legitimațiuni de călătorie vor fi efectuate în cel mai scurt timp, conform prescripțiilor legale prin Atelierul Fotografic Lang Str. Porții Nr 52. 18-50

Anunț de vânzare sau de închiriat total sau parțial, casa din valea Morilor c. Nr. 5, (în Schei aproape de Biserica St. Treime), având 5 odăi de locuit, bucătărie, cămară, grajd, șoproan, pivnițe, curte mare, grădiniță, apă în curte și o mică grădină cu pomi fructiferi în spatele casei. Casa nu are nici o sarcină. Doritorii se vor adresa chiar acolo. 2-3

Citiți Frământările unui ai — 1918 proză de Ion Clopoșel.

Șoapta Clipelor Trăite — Versuri de M. G. Samarineanu